

Všichni jsou povoláni ke svatosti

Blahosl. Josemaria Escrivá – o
každodenních zkušenostech
vztahu k Matce Boží.

28.11.2002

Když loni v prosinci oznámila
Kongregace pro svatořečení také
jméno bl. Josemaria Escrivá, bylo o
něm řečeno, že byl vynikající
postavou Církve ve 20. století. Dne 9.
ledna t. r. jsme slavili 100. výročí
jeho narození a 6. října 2002 se v
Římě bude konat jeho svatořečení.
Žili jsme většinu svého života ve 20.

století, bylo to „naše“ století, ve kterém nám bl. Josemaria zanechal v Církvi zářivou stopu. Není proto nezajímavé poznávat jeho život, neboť byl naším současníkem.

Josemaria Escrivá se sám nikdy nedával za příklad ani členům Opus Dei, kteří si chtěli osvojit jeho spiritualitu. Při různých příležitostech říkal, že ho nemáme napodobovat, a když, tak v jeho lásce k Matce Boží Panně Marii.

Josemaria Escrivá byl christocentrický člověk. Krista hledat, Krista nalézat, Krista milovat, to byl program, který předkládal (1). Kristus byl pro něho cesta k Otci a také cesta k největšímu tajemství Trojice. Jak viděl Josemaria naši cestu ke Kristu? Skrze Kristovo svaté lidství: perfectus Deus, perfectus homo (dokonalý Bůh, dokonalý člověk), jak to formuloval koncil v Chalcedonu a jak se to opakuje ve

vyznání víry, které napsal sv. Atanáš. Hypostatická jednota, jednota lidské a božské přirozenosti v božské osobě Ježíše Krista, je pro nás lidi přirozeně přístupná skrze Kristovu lidskou přirozenost. V jubilejním roce 2000 jsme oslavovali Jeho vtělení jako vrchol lidských dějin, kdy se v plnosti času Bůh stal člověkem.

A jak došlo k tomuto vtělení? Také skrze svobodné spolupůsobení tvora. Bůh ve své všemohoucnosti chtěl, aby člověk ve své svobodě řekl ANO Božímu plánu spásy. Nechtěl ho uskutečnit bez tohoto svobodného ANO svého tvora. Proto říkáme plným právem: Maria nám darovala Krista. Mariánská úcta je tedy koneckonců úcta ke Kristu. To, co nám říká víra o Marii, opírá se o víru v Krista, pravého Boha a pravého člověka. Při některých příležitostech napsal Josemaria Escrivá své „pořadí v lásce“: Kristus – Maria – papež. Při veřejném setkání s několika tisíci

lidmi ve Venezuele zdůraznil jednomu Židovi, že jeho první láska platí jednomu Židovi, totiž člověku Ježíši Kristu, a druhá láska jedné Židovce, Panně a Matce Boží Marii. V papežském dekretu z 9. dubna 1990 „O heroických ctnostech služebníka Božího Josemaria Escrivá de Balaguer“ stojí: „Omnes cum Petro ad Jesum per Mariam!“ Od svého kněžského svěcení postavil si služebník Boží ve slovech i ve skutcích jako své vůdčí heslo: „Všichni s Petrem k Ježíši skrze Marii!“ A na jiném místě tohoto dokumentu stojí: „On uctíval z hloubi duše Marii, Matku Boží a Matku naši.“ Ve své první knize „Cesta“ napsal Josemaria: „K Ježíši jdeme a vracíme se k Němu vždy skrze Marii.“(2)

Existuje řada knih a mnoho dalších příspěvků o mariánské úctě bl. Josemaria Escrivá.(3) Chci se v dalším omezit na exemplární výběr

témat, na svůj osobní rozhovor s ním a také na roli, jakou Maria hrála v jeho životě, protože to, co radil druhým, vždy sám nejdříve žil. Na závěr bych chtěla to všechno převést do řeči praxe, protože i jemu šlo vždy o to, co se žije.

I. Překvapující úkol

Krátce po své maturitě v 19 letech jsem požádala o přijetí do Opus Dei. O rok později se mi naskytla možnost účastnit se studijní cesty do Říma. Při té příležitosti jsem navštívila zakladatele díla a mohla jsem s ním hovořit. On byl zcela mimořádný, ale setkání bylo prosté a normální, beze vší slavnostnosti, přitom velmi srdečné a plné humoru. Cítila jsem okamžitě, že mě přijal jako otec dítě. Při tomto rozhovoru, bylo to v dubnu 1965, tedy v průběhu 2. vatikánského koncilu, hovořili jsme o apoštolátu v Německu. Mohla jsem upozorovat, že si této země velice váží.

Řekl, že tuto lásku zdědil od otce, který obdivoval Němce a jejich pracovitost. Josemaria Escrivá znal lidi a situaci v naší zemi velice dobře, znal naše silné i slabé stránky.

Nerozvíjel žádný komplikovaný plán, ale řekl jednu větu, na kterou nikdy nezapomenu. Zněla podle smyslu: „Vsaďte všechno na to, aby ve vaší zemi byla velice – ještě více – milována a ctěna Matka Boží!“ A ihned dodal, že chová velkou lásku k našim protestantským bratrům.

Právě z lásky k evangelickým křesťanům zdůrazňoval Josemaria Escrivá, co my katolíci musíme mít před očima: Když již tak dlouhou dobu – čtyři století – žijeme denně s tolika protestanty, hrozí nebezpečí, že dostaneme strach, abychom nepřeháněli v mariánské úctě. To by mohlo vést k jejímu podcenění.

Bl. Josemaria Escrivá si byl vědom, že v našem okolí (centra Opus Dei byla

jen v Bonnu a v Kolíně) je polovina obyvatel evangelického vyznání a mezi nimi i velká část našich přátel a známých a snad i příbuzných.

I. 1. Solidní teologický základ

Více lásky k Marii – tuto radu, kterou jsem současně chápala jako úkol, poslání, je možno adresovat jak nám katolíkům, tak ekumenickému úsilí. Snad pokládáme ve střední Evropě mariánskou úctu za něco, co má blíže k matkám ve Středomoří. Bez ohledu na tento předsudek nemůžeme popřít, že protestantismus měl na nás v tomto ohledu nesmírný vliv. Blahoslavený Josemaria Escrivá byl dalek toho, aby mariánskou úctu činil závislou na citech nebo určité mentalitě. Naopak, chtěl vždy, aby zbožnost vyrůstala ze solidního základu víry. I když srdce může dát posilující impuls, musí mít nicméně mariánská úcta jasný a pevný teologický základ. Escrivá chápal

vždy pravou zbožnost jako „teologickou“ zbožnost. Ve „Stopách rozsévače“ napsal: „Je to lehké říct apriori ‚Ne‘ a popřít nebo zpochybnit nějakou pravdu víry. To se dělo již za dob Kristových. Ty, který se vydáváš za katolíka, musíš vycházet od ‚Ano‘. Pak budeš tuto pravdu studovat a budeš schopný zdůvodnit toto své ‚Ano‘. Neboť mezi pravdou a vědou, mezi pravdou a životem není žádného rozporu a ani nemůže být.“ (4)

Bl. Josemaria Escrivá označil nevědomost za největšího nepřítele, jakého za našich dnů mají Bůh a Církev. Znalosti o naší víře činí naši zbožnost hlubší a neotřesitelnější a dělají plodnější další předávání víry, které je plodem pravé zbožnosti. „Osvoj si solidní a jasné náboženské vzdělání, abys mohl druhým předávat plnost křesťanského poselství“, řekl v souboru aforismů „V kovářském ohni“ (5).

Člověk nemusí být teologem z povolání, aby věděl a dokázal vysvětlit, že nejvyšší Mariina důstojnost je v jejím, v Písmu svatém zaručeném, božském mateřství a že odtud je možno vysvětlit všechna její privilegia; nebo že Mariino trvalé panenství jasně vysvětluje, že vtělení je nadpřirozená událost. Při dnešním přílišném zdůrazňování sexuality se Církvi snadno předhazuje, že si málo cení přirozeného početí, a proto rozvinula myšlenku o trvalém panenství. Ve skutečnosti se jedná o nadpřirozenou skutečnost, že Maria není matkou lidské osoby. Proto si uchovala podle Boží vůle panenství, když božská osoba, která existovala přede vším časem, chtěla přijmout také lidskou přirozenost.

I. 2. Maria, uzdravující lék pro katolíky

Především bych chtěla poukázat na vynikající příklad, s jak velkou

moudrostí a prozíravostí rozpoznal Josemaria Escrivá situaci nás katolíků a poradil nám správný prostředek k uzdravení.

O dvacet let později řekl prefekt Kongregace pro nauku víry kardinál Ratzinger ve své knize „O stavu víry“: „Jako mladý teolog koncilu měl jsem, jak se dnes děje tolika jiným, určité výhrady proti některým starým formulacím, například slavné ‚De Maria numquam satis‘ – O Marii není možno nikdy dostatečně hovořit – se mi zdálo přehnané... Teprve nyní – v této zmatené době, ve které se tlačí do dveří autentické víry skutečně všechny druhy heretických úchylek – chápu, že se nejednalo o zbožné přehánění, nýbrž o pravdy, které dnes platí více než kdykoliv předtím.“ (6)

Teprve dnes je výzva blahoslaveného Josemaria Escrivá z roku 1965 aktuálnější než tehdy. Dnešní krize v

chápaní Církve, v morálce a v pojetí ženy může být překonána jen jediným lékem – Marií. (7)

„Je nutné vrátit se k Marii, chceme-li se vrátit k oné ,pravdě o Kristu‘, ,pravdě o Církvi‘ a ,pravdě o lidech‘, které Jan Pavel II. navrhl celému křesťanství jako program... Maria musí být více než jindy učitelkou, aby dnešním lidem hlásala evangelium.“ (8)

Bl. Josemaria Escrivá určuje nejen léčebný prostředek, ale navrhuje také možné použití. Ve své knize „Přátelé Boží“ říká: „Jeden z dřívějších církevních učitelů píše, že se musíme snažit, abychom uchovávali před očima a ve své paměti zcela uspořádaný přehled o životě Matky Boží. Pravděpodobně jste již sáhli často po běžných slovnících o medicíně, matematice nebo speciálních oborech, ve kterých jsou zachyceny základní poznatky

pro konkrétní naléhavý případ, jako jsou případy rychlé pomoci s nezbytnými radami, aby se neudělala chyba. Rozvažujme také v klidné, tiché modlitbě o všem, co jsme slyšeli od své Matky. Jako plod z toho vtisknou se do naší duše mnohé znaky, které nám umožní, abychom bez váhání spěchali za ní, když již nikde jinde nenacházíme oporu .“(9)

Je několik známých scén nebo míst z Písma svatého, ve kterých Maria vystupuje nebo je jen jmenována: zvěstování v Nazaretě, návštěva Alžběty v Ain Karim, narození Ježíše v Betlémě, obřezání a později představení v chrámě, klanění mudrců z Východu a útěk do Egypta, návrat do Nazareta, návštěva chrámu s dvanáctiletým Ježíšem, svatba v Káně, někdy doprovázení Ježíše na Jeho putování, nakonec pak pod křížem a konečně s apoštoly při očekávání Ducha Svatého.

Ještě méně četná jsou Mariina slova, která se nám zachovala a která se dají snadno proměnit na střelné modlitby a ty pak mohou dát správný směr našim rozhodnutím. Tato slova odpovídají rozličným situacím lidského života.

Tak může její „Fiat“ při zvěstování, námi vyslovené, být výrazem víry a důvěry, odevzdanosti do Boží vůle, „Magnificat“ u Alžběty výrazem radosti a vděčnosti, bolestnou otázkou „proč jsi nám to učinil?“ můžeme se obrátit na Boha, když nám připadá těžké pochopit nebo přijmout jeho vůli; a slova v Káně: „Nemají vína“ a „Učiňte všechno, co vám řekne!“ jsou směrnicí pro pozornou péči o druhé a jak jim máme poradit.

Na jiném místě nás blahoslavený Josemaria upozorňuje na to, že není nic divného, že nám protivníci víry a jednoty chtějí vrazit klín mezi Ježíše

a Marii. To se může dít spirálou mlčení, když se např. tvrdí, že tradiční formy mariánské úcty jsou překonané. Tím se – třeba podvědomě – pracuje proti našemu uzdravení. Josemaria Escrivá vzpomíná v této souvislosti na Gen 3,15, kdy Bůh říká Hadovi: „Nepřátelství položím mezi tebou a ženou.“ (10)

Mnoho teologů se namáhalo, aby popsalo Mariino vyvolení.(11) Blahoslavený Josemaria často říkal, že musíme být velice lidští, abychom mohli být velice nadpřirození. Tak se ptá ve své knize „Potkat Krista“: „Co bychom dělali, kdybychom si mohli zvolit svou matku? Myslím, že bychom si zvolili tu, kterou jsme měli, a že bychom ji vybavili všemi myslitelnými přednostmi. Přesně to udělal Kristus: On je všemohoucí, vševědoucí, dobrota sama, a tak Jeho moc mohla všechnu Jeho vůli proměnit ve skutečnost.“ (12)

I. 3. Maria, ukazatel cesty pro protestanty

Obraťme se nyní k odloučeným bratřím. Blahoslavený Josemaria Escrivá je uzavřel do svého srdce. O tom svědčí např. velmi zřetelně skutečnost, že zakladatel Opus Dei usilovně bojoval o to, aby obdržel od Svatého stolce povolení připojit i nekatolíky a nekřesťany jako spolupracovníky ke svému Dílu. S tím souhlasil Jan XXIII., když mu při jedné soukromé audienci bl.

Josemaria Escrivá řekl:

„Ekumenismu jsem se naučil teprve od Vaší Svatosti!“

V rozhovorech s evangelickými křesťany platily stejné podmínky jako pro katolíky: fundované znalosti, proč Maria požívá tak jedinečné úcty. Josemaria Escrivá rád opakoval: „Musíme milovat Matku Boží, protože Bůh ji miluje více než všechny ostatní tvory. Větší než ona

je jen Bůh“. Mnoho konverzí ke katolické církvi, které podporuje a provází Opus Dei ve všech částech světa, je možno nejlépe vysvětlit právě touto cestou. Pochopitelně jsou tyto fundované znalosti a uplatnění rozumu pouze přípravou. Vlastní konverze je věcí milosti, s jakou člověk souhlasí se Zjevením, i když je nám koneckonců nepochopitelné. Chtěla bych v této souvislosti poukázat na jeden mladý americký pár, oba jsou protestantští teologové. Scott a Kimberley Hahnovi našli „cestu domů“ jako spolupracovníci Opus Dei, jak píšou ve své knize „Naše cesta do katolické církve“.(13) To se stalo tak, jak doporučil bl. Josemaria Escrivá: nejdříve správně poznat víru, protože často jsou to falešné představy o víře toho druhého, které nám brání, abychom uznali pravdu.

Zdá se, že pro protestanty se stala překážkou právě mariánská úcta. My

katolíci musíme být schopní prokázat, nakolik je mariánská úcta uvnitř úcty k svatým sice jedinečná, ale podstatně jiná než pocta vzdávaná Bohu. Tím již může být vybudován důležitý most. Tak tomu bylo u Scotta, který dostal biblické zdůvodnění pro mariánskou úctu: Kristus jako člověk nectil podle čtvrtého přikázání Desatera pouze svého nebeského Otce, ale také svou tělesnou Matku. Následování Krista zahrnuje i tuto úctu k jeho Matce. Slova Písma: Od této chvíle mě budou blahoslavít všechna pokolení (Lk 1,48) platí i pro protestanty. Scott z toho např. pochopil modlitbu růžence. Jeho paní Kimberley měla ještě déle mnoho námitek. Odpověď, kterou jí dal její muž, připomíná výpověď bl. Josemaria Escrivá: Scott poukázal na to, že protestanti Marii tak zanedbávají, že o ní takřka vůbec nemluví, i když byla přinejmenším přece vyvolená, nejvíce omilostněná žena všech dob, která porodila

Božího Syna a dala mu lidskou přirozenost. Protestanti pravděpodobně věřili, že musí vyvážit přehnanou pozornost, kterou jí prokazují katolíci. (14)

V Layton Study Center v Milwaukee, středisku Opus Dei, naučil se Scott sám uskutečňovat praktický životní plán. Nakonec řekl, že jeho konverze ke katolické církvi byla cestou od hororových představ k návratu domů. A právě on si dříve myslel, že není možné být přemýšlivým křesťanem a zůstat římským katolíkem. Jeho žena Kimberley ztratila hrůzu z úcty k Panně Marii jako Matce Boží, když poznala, že prohlášení Panny Marie za Bohorodičku se uskutečnilo 1000 let před vznikem protestantismu. I Kimberley časem pochopila, že Mariino poslání spočívá v tom, poukazovat na Krista, jak to učinila v Káně: „Udělejte všechno, co vám řekne“ (Jan 2,6). Tak jako se umělec

těší, když obdivují jeho dílo, tak patří k Boží slávě, když lidé uctívají Marii, která je jeho mistrovským dílem. Návrat Kimberley začal, jak sama říká, teologicky. Později byla prolomena i citová blokáda. Píše zcela otevřeně: „Měla jsem ji jako Jan vzít k sobě jako svou matku? Místo abych se dívala na Marii jako na překážku, začala jsem o ní uvažovat jako o drahocenném daru od Pána, jako o ženě, která mě miluje... Nebyla to už jen obyčejná nauka, kterou člověk musí pochopit. Byla to osoba, kterou jsem musela obejmout z celého srdce!“ (15)

Josemaria Escrivá, který mohl udělat mnoho podobných zkušeností s konvertity, pojal je jako ty, které potkal v Kristu: „Mnoho obrácení, mnoho rozhodnutí odevzdat se službě Bohu předcházelo setkání s Marií... A tak udělejte všechno, co vám řekne, se proměnilo ve skutečnost velkodušného

sebeodevzdání, v křesťanské povolání... ON chce, abychom skrze setkání s Jeho Matkou rostli v lásce k Němu a vyhledávali denně stále více styků s ní.“ (16)

Světlo 32 ročník 2002

.....

pdf | dokument generován automaticky
z [https://opusdei.org/cs-cz/article/
vsichni-jsou-povolani-ke-svatosti/](https://opusdei.org/cs-cz/article/vsichni-jsou-povolani-ke-svatosti/)
(27.03.2026)